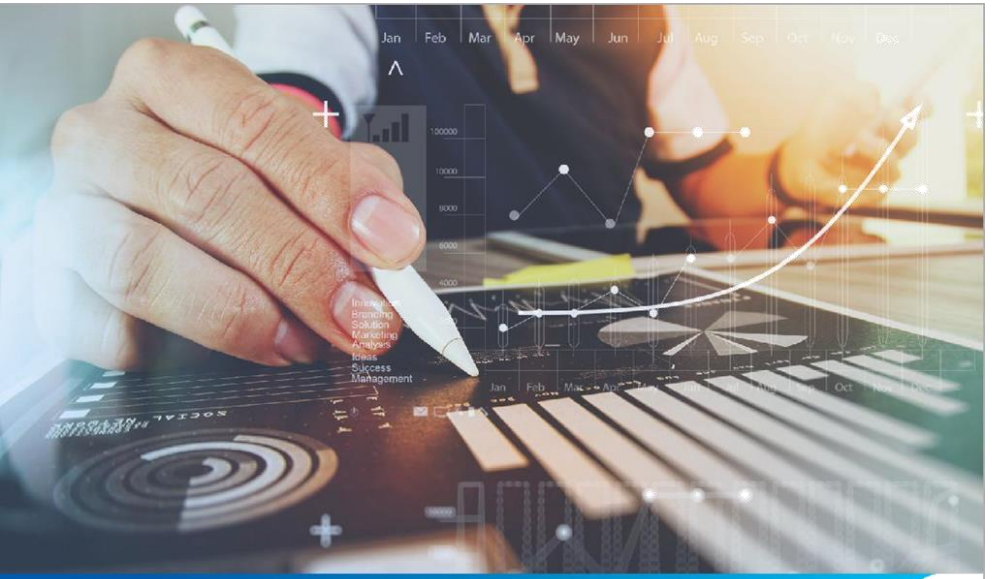

RINKITĖS TINKAMĄ PASLAUGĄ

Audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų palyginimas

Jūsų įmonė bando išgyventi vis sudėtingesnėje ir nuolat besikeičiančioje verslo aplinkoje. Šiuo atveju gali padėti Jūsų auditorius[1].

Auditorius, kaip Jūsų patikimas patarėjas ir verslo partneris, gali suteikti tam tikras specializuotas paslaugas, tikslines gaires ir eksperto patarimą, nepaprastai svarbų skatinant verslo augimą, taip pat padėti nenukrypti nuo taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimų.

Rinkoje siūlomos įvairios su finansine atskaitomybe susijusios paslaugos, kurias galima išskirtinai pritaikyti Jūsų tikslams.

Nesate tikri, kurios iš jų būtų Jums tinkamos? Šioje brošiūroje aprašomos įvairios audito, peržiūros, finansinių ataskaitų rengimo ir sutartų procedūrų užduotys, kurias teikia praktikuojantys auditoriai vadovaudamiesi atitinkamais tarptautiniais standartais, bei kiekvienos iš paslaugos teikiama nauda.

Veiksniai, kurie įrodo, kad auditorius padės pasirinkti tinkamą paslaugą, yra šie:

- Jūsų specialūs poreikiai;
- taikomi įstatymai ar teisės aktai;
- Jūsų įmonės dydis, struktūra ir sudėtingumas;
- finansavimo reikalavimai; ir
- verslo ateities planai.

Taip pat būtų naudinga aptarti su finansinių ataskaitų vartotojais jų poreikius.

Atlygis už kiekvienos tokios paslaugos atlikimą, gali skirtis priklausomai nuo pirmiau nurodytų veiksnių. Dėl atlygių dydžių turėtumėte susitarti su savo auditoriumi ir juos nurodyti oficialioje sutartyje dėl užduoties.

AUDITAS

PERŽIŪRA

FINANSINIU ATASKAITU

SUTARTOS PROCEDŪROS

[1] Vertėjo *pastaba*. Atsižvelgiant į LR įstatymų nuostatas, pagal kurias audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų užduotis gali atlikti tik auditorius, visame tekste vartojamas terminas – auditorius.

Svarbūs audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų užduočių skirtumai yra šie:

Užduoties tipas			
AUDITAS	**PERŽIŪRA**	**FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMAS**	**SUTARTOS PROCEDŪROS**
Standartai			
TAS	2400-asis TPUS (persvarstytas)	4410-asis TSPS (persvarstytas)	4400-asis TSPS
Užtikrinimas			
Pagrįstas	Ribotas	Nėra	Nėra
Būtini atlikti darbai			
Rizikos vertinimas ir audito procedūros, siekiant pašalinti nustatytą riziką.	Pradiniai paklausimai ir analitinės procedūros.	Padėti vadovybei parengti finansinę informaciją.	Surinkti įrodymus faktiniams pastebėjimams pagrįsti.
Ataskaita			
Nuomonė (teigiamas užtikrinimas)	Išvada (neigiamas užtikrinimas)	Ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie finansinių ataskaitų parengimo užduoties pobūdį ir auditoriaus vaidmenį ir atsakomybę. (Jokio užtikrinimo)	Riboto naudojimo ataskaita (ataskaita apie faktinius pastebėjimus).

AUDITAS

KAS YRA AUDITAS?

Jūsų auditorius išleidžia dokumentą, kuriame pateikia nuomonę (dažniausiai tai būna švari auditoriaus nuomonė) apie tai, ar finansinės ataskaitos yra parengtos visais reikšmingais atžvilgiais pagal taikomą finansinės atskaitomybės tvarką.
Jeigu taip nėra, vadinasi, nuomonė atitinkamai bus sąlyginė.

Pagal tarptautinius audito standartus (TAS) (angl. *International Standards on Auditing, ISA*®) reikalaujama atlikti įvairias audito procedūras, kad galima būtų surinkti audito įrodymus, kurie yra tinkami ir pakankami tokiai nuomonei pareikšti su dideliu, bet ne visišku užtikrinimo lygiu.

KADA REIKĖTŲ RINKTIS AUDITĄ?

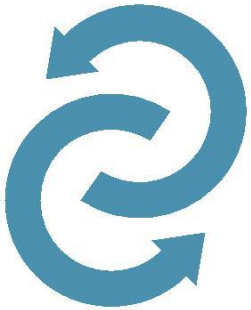
- Auditą reikalaujama atlikti pagal įstatymus ar teisės aktus.
- Finansinių ataskaitų vartotojai (pvz., investuotojai) reikalauja aukščiausio lygio užtikrinimo, kurį auditorius gali gauti.
- Išorės vartotojai (pvz., kreditoriai ar bankai) reikalauja ar esant aplinkybėms (tokioms kaip pasiruošimas parduoti verslą) būtina atlikti auditą ir taip gauti užtikrinimą dėl finansinių ataskaitų.

KOKIA AUDITO TEIKIAMA NAUDA?

- Auditas padidina informacijos, pateiktos finansinėse ataskaitose, patikimumą.
- Siekiant suprasti verslo riziką, gali būti nustatyti vidaus kontrolių trūkumai atitinkamai pateikiant rekomendacijas dėl kontrolių tobulinimo.
- Gali būti nustatyti iškraipymai (dėl klaidos arba apgaulės), į kuriuos įmonė gali reaguoti ir juos ištaisyti.

PERŽIŪRA

KAS YRA PERŽIŪRA?

Jūsų auditorius pateikia paklausimus ir atlieka analitines procedūras, kurios skiriasi nuo audito procedūrų, kad galėtų pagrįsti išvadą dėl to, ar finansinės ataskaitos yra parengtos laikantis taikomos finansinės atskaitomybės tvarkos.
Jūsų auditorius atlieka procedūras, kad galėtų gauti ribotą užtikrinimą, ar yra koks nors dalykas, dėl kurio finansinės ataskaitos gali būti reikšmingai iškraipytos.

KADA REIKĖTŲ RINKTIS PERŽIŪRĄ?

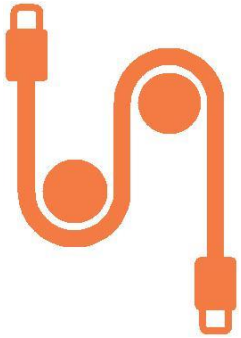
- Įmonei netaikomas reikalavimas atlikti teisės aktų nustatyto audito, tačiau vartotojai, tokie kaip akcininkai, reikalauja tam tikros formos užtikrinimo.
- Peržiūra pagrindžia vadovybės, kuri atlieka papildomą kontrolę, įmonės viduje atliktas peržiūras.
- Gali būti įgytas ribotas užtikrinimas dėl mažų pavaldžiųjų įmonių, kurios yra audituojamos grupės dalis, finansinių ataskaitų.
- Finansines ataskaitas būtina peržiūrėti siekiant įvykdyti teisės aktuose ar sutartyje nustatytus reikalavimus.

KOKIA PERŽIŪROS TEIKIAMA NAUDA?

- Augantis verslas gali būti paruošiamas perėjimui prie audito.
- Peržiūra gali padėti gauti finansavimą arba būti naudinga paruošiant verslą pardavimui ar ieškant naujų investuotojų.
- Peržiūra yra lanksti ir orientuota į tikslą – Jūsų auditorius, atsižvelgdamas į finansinių ataskaitų sudėtingumą ir verslo pobūdį, gali skirti visą laiką ir dėmesį svarbiems dalykams.
- Auditorius privalo pranešti apie visus dalykus, kurie, jo profesiniu vertinimu, yra tokie svarbūs, kad būtų atkreiptas vadovybės dėmesys.

FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMAS

KAS YRA FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMAS?

Jūsų auditorius naudodamasis apskaitos tvarkymo ir finansinės atskaitomybės rengimo patirtimi padeda vadovybei parengti ir pateikti finansinę informaciją ir taip įgyvendinti taikomą finansinės atskaitomybės tvarką. Finansinių ataskaitų parengimas nėra užtikrinimo užduotis, tačiau išorės vartotojai (pavyzdžiui, skolintojai, draudėjai ar klientai) dažnai teigiamai vertina auditoriaus dalyvavimą rengiant finansinę informaciją.

KADA REIKĖTŲ RINKTIS FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMĄ?

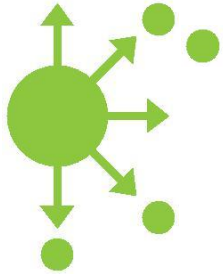
- Vadovybė gali neturėti finansinės atskaitomybės rengimo patirties ir pageidauja, kad procese dalyvautų išorės auditorius.
- Vartotojai gali pageidauti žinoti, kad auditorius šiek tiek prisideda prie finansinių ataskaitų parengimo ir pateikimo.
- Nėra išorės vartotojų, tačiau vadovybė reikalauja, kad finansinės ataskaitos būtų parengtos vidaus tikslams įgyvendinti.

KOKIA FINANSINIŲ ATASKAITŲ PARENGIMO TEIKIAMA NAUDA?

- Jūsų auditorius nėra sąmoningai susijęs su informacija, kurioje, auditoriaus nuomone, yra iš esmės klaidingų arba klaidinančių tvirtinimų.
- Vadovybei gali būti naudinga gauti pagalbą, kai reikia priimti svarbius sprendimus ar sprendžiant techninius klausimus.
- Auditorius privalo pranešti apie visus dalykus, kurie, jo profesiniu vertinimu, yra tokie svarbūs, kad būtų atkreiptas vadovybės dėmesys.

SUTARTOS PROCEDŪROS

KAS YRA SUTARTOS PROCEDŪROS?

Jūsų auditorius atlieka tik konkrečias procedūras, dėl kurių Jūs iš anksto susitarėte, ir pateikia ataskaitą atsižvelgdamas į faktinius pastebėjimus dėl finansinės informacijos – užtikrinimas negaunamas, išvados nedaromos ir nepareiškiama nuomonė. Ataskaita nėra viešai platinama – ji skirta tik toms šalims, su kuriomis procedūros buvo sutartos. Su Jumis susitariama dėl konkrečių procedūrų ir orientuojamasi į tas sritis, kurios, Jūsų, nuomone yra vertingiausios.

KADA REIKĖTŲ RINKTIS SUTARTAS PROCEDŪRAS?

- Vadovybė nori susikoncentruoti į konkrečias finansinės informacijos sritis, kad galėtų patenkinti išorės vartotojų poreikius, tokias kaip atsargų likučio patikrinimas, mokėtinų sumų likučių patvirtinimas, grynųjų pinigų likučių sutikrinimas ar dotacijų tinkamo naudojimo peržiūra.
- Vadovybė siekia įsitikinti, kad tam tikra atskleista informacija, reikalaujama pagal standartus, buvo pateikta.

KOKIA SUTARTŲ PROCEDŪRŲ TEIKIAMA NAUDA?

- Suteikia lankstumo, nes tokia paslauga gali būti pritaikyta atsižvelgiant į skirtingas aplinkybes ir orientuota į konkrečius finansinių duomenų elementus.
- Vartotojai gali reikalauti, kad būtų atliktas tam tikras darbas, taip pat nurodyti konkretų reikalaujamos ataskaitos formatą.
- Faktiniais pastebėjimais gali būti pranešta, kad finansinės atskaitomybės procesai ir kontrolės veikia tinkamai.
- Metinė sutartos procedūrų ataskaita gali būti pridėta kaip finansinių ataskaitų priedas ir suteikti vadovybei ir darbuotojams daugiau patikimumo ir pasitikėjimo.
- Jos gali patenkinti finansavimo ar konkrečius tiekėjų poreikius.

Praktikuojantys auditoriai privalo laikytis aukščiausių etikos standartų. IFAC organizacijos narės privalo laikytis ir įgyvendinti etikos standartus, kurie yra ne mažiau griežti nei Tarptautinių buhalterių etikos standartų valdybos (TBESV) išleisto Buhalterių profesionalų etikos kodekso standartai.

IFAC neprisiima jokios atsakomybės arba įsipareigojimų, kurie gali tiesiogiai ar netiesiogiai kilti naudojant ir taikant šią brošiūrą. Jei kiti naudoja IFAC autorių teisių saugomą medžiagą, tai nereiškia, kad IFAC sutinka ir remia bet kokias susijusias paslaugas.

© 2016 International Federation of Accountants (IFAC). Visos teisės saugomos.

Šią brošiūrą „Rinkitės tinkamą paslaugą. Audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų palyginimas“, kurią 2016 m. spalį anglų kalba išleido International Federation of Accountants (IFAC), 2017 m. gruodį į lietuvių kalbą išvertė Lietuvos auditorių rūmai ir yra platinama gavus IFAC leidimą. IFAC patvirtintais leidiniais laikomi IFAC leidiniai, išleisti anglų kalba. IFAC neprisiima atsakomybės už vertimo tikslumą ir išbaigtumą bei veiksmus, kurie gali kilti dėl šio vertimo.

© 2016 m. brošiūros „Rinkitės tinkamą paslaugą. Audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų palyginimas“ teksto anglų kalba autorių teisės priklauso International Federation of Accountants (IFAC). Visos teisės saugomos.

© 2016 m. brošiūros „Rinkitės tinkamą paslaugą. Audito, peržiūros, finansinių ataskaitų parengimo ir sutartų procedūrų palyginimas“ teksto lietuvių kalba autorių teisės priklauso International Federation of Accountants (IFAC). Visos teisės saugomos.

Originalus pavadinimas: Choosing the Right Service: Comparing Audit, Review, Compilation, and Agreed-Upon Procedure Services, September 2016

